

HRCKO

DJEČJI PODLISTAK »HRVATSKE RIJEČI« - BROJ 133 - LISTOPAD 2015.

ISSN 1821-3758

9771821 375004

Dragi Hrckovi prijatelji!

Jesen je uveliko počela, sve je više tmurnih i kišovitih dana, ali to nije razlog da budemo tužni i bezvoljni. Osim školskih obveza, iza nas i pred nama su brojne zanimljive aktivnosti i događanja, pa su nam tako dani doista popunjani i veseli.

Listopad je, među ostalim, mjesec u kojem se u svim školama obilježava Dječji tjedan i vjerujem da biste najviše voljeli kada bi u svakom mjesecu jedan tjedan bio posvećen vama. No, to na žalost nije tako. A kako je ovaj tjedan protekao u vašim školama, vidjet ćete na stranicama koje slijede.

Listopad je i mjesec knjige, a ujedno i mjesec kada naša Gradska knjižnica proslavlja svoj rođendan.

Sve u svemu, zanemarite vremenske uvjete, iskoristite vrijeme koje provodite unutra što kreativnije, a jedna od stvari koje vam preporučujem da svakako učinite, jest da pročitate svoj podlistak.

Ivana

Impresum

Izdavač: NIU »Hrvatska riječ«,

Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica

Urednica izdanja: Ivana Petrekanić Sić

Suradnici: Bernadica Ivanković, Marina Pluković,

Vesna Huska, Zoltan Sić, Nevena Gabrić, Iva Babić i
Petar Tikvicki

Lektorica: Katarina Vasiljčuk

Tehnički prijelom: Thomas Šujić i Jelena Ademi

Dizajn i ilustracija: Adrijana i Zoran Vukmanov Šimokov

Obrada fotografija: Nada Sudarević

E-mail: hrhrcko@gmail.com

Podlistak »Hrcko« izlazi uz redovitu potporu Pokrajinskog tajništva za kulturu i javno informiranje

Održan KNJIGOTRES

Najstarija ustanova kulture u gradu

Svaki grad i selo trebali bi imati knjižnicu. Ona je veoma važna u svim sferama života i životnim razdobljima čovjeka. Knjižnica u Subotici je najstarija ustanova kulture u gradu i prošli tjedan je proslavila importantan jubilej, svoj 125. rođendan.

Rodendanska radionica

Najvažniji odjel Gradske knjižnice je svakako Dječji odjel, jer je to mjesto prvog susretanja s knjigom, mjesto gdje dolaze djeca. Stoga su se knjižničarke potrudile, kao i svake godine, organizirati rodendansku radionicu, tulum za knjižnicu. U subotu, 10. listopada, pozvana su djeca koja najčešće posjećuju ovaj odjel kako bi se družila i obilježila ovaj značajni događaj. Baš kao i na svakom drugom rođendanu, dijeljene su pozivnice, ali su se proslavi mogli priključiti i ostali koji su se toga dana zatekli na odjelu.

Uz razgovor i pjesmu djeca su upućivala svoje rodendanske želje slavljenici - Knjižnici. Izrađivala su pop-up čestitke s balonima i darovima, koje su kasnije postavljene u izlog. Bilo je i fotografiranja, pa čak i televizijske ekipe koja je to sve zabilježila. Na koncu su se svi počastili keksima, grickalicama i sokićima, uz obećanje da se vidimo uskoro ponovno.

Rodendanske akcije

Gradska knjižnica je i ove godine ponudila svima da se tijekom rođendanskog tjedna učlane po povoljnijim uvjetima, plaćajući svega polovicu godišnje članarine. Naravno, za one zaboravne omogućili su vraćanje knjiga koje su zadržali dulje od dopuštenog vremena, bez plaćanja zakašnine.

Domino knjige - Knjigotres

Posebnu pozornost je privukao program koji je priređen na sam rođendan, 13. listopada, u atriju hotela *Galleria*, pod nazivom Knjigotres. Atrij je bio pretjesan da primi sve zainteresirane građane, djecu i mlade koji su došli na domino spektakl u povodu 125. rođendana Gradske knjižnice.

U suradnji s Politehničkom srednjom školom, Knjižnica je željela na zanimljiv način prenijeti poruku da knjige imaju snagu protresti svoje čitatelje poput zemljotresa. Ponekad je dovoljno zaviriti u svijet samo jedne knjige da bi se čitanje poput domino efekta širilo i pozitivno odrazilo u našim životima. Jer knjige mogu promijeniti čovjeka, knjige mogu promijeniti svijet. Tako su odlučili napraviti veliki lanac sačinjen od oko 2.000 knjiga koje su postavljene u obliku sunca i njenih zraka.

Cilj ovog događaja, prvi puta izvedenog u regiji, nije bio obaranje svjetskog rekorda ili natjecanje bilo koje vrste, već poruka koju nosi. A poruka je bila vidljiva i jasna.

U samom centru sunca postavljena su i četiri modela čitanja, karakteristična za mlade. Moglo se vidjeti kako mladi čitaju u školi, u kafiću, na izletu ili u sobi. Tko je htio mogao se fotografirati na veličanstvenom tronu sačinjenom od knjiga, a događaj su uljepšali i mladi fotografi i slikari Politehničke škole kojima je knjiga također bila osnovni motiv. Jednom riječju, bogat i sadržajan program okupio je veliki broj Subotičana koji su na kraju uživali u efektom rušenju lanca knjiga domino efektom. Sve je zaokruženo rođendanskom pjesmom i tortom, baš kako i priliči jednom rođendanu.

Puno lijepih želja, od kojih će se nadam se barem jedna ispuniti, a to je da svatko za sebe pokuša naći vrijeme tijekom tjedna koje će posvetiti knjizi i čitanju.

Pa nek je sretan 125. rođendan Gradskoj knjižnici Subotica.

Ružica Dulić iz Đurđina,
najčitateljica Gradske knjižnice

Dječji tjedan

Svaki tjedan proveden u školi posvećen je djeci, no ovaj, Dječji tjedan, je poseban. Djeca odlučuju o svom rasporedu, izražavaju vrckave želje što im nastavnici ispunjavaju. U ležernom, no zanimljivom druženju nastavnika i učenika dolaze do izražaja afiniteti pojedinaca, pa i cijele generacije.

Dječji tjedan služi druženju i učenju te uvažavanju dječjeg glasa, riječi su Marte Vargek, profesorice hrvatskog jezika u OŠ *Vladimir Nazor* u Đurđinu, o ovom posebnom tjednu koji se obilježava u svim školama na samom početku listopada.

Pogledajte stoga kako je u našim školama proslavljen tjedan u znaku druženja i igre.

OŠ Matko Vuković, Subotica: Dječji tjedan, koji je trajao od 5. do 9. listopada, bio je zanimljiv i ljepši od svih drugih. Prvog dana smo mi, učenici, crtali po školskom dvorištu, a već sljedeći dan smo posjetili prijatelje u ogranku naše škole u Malom Bajmoku. Toga tjedna išli smo u park, a nakon trčanja i igranja, flomasterima smo crtali po bijelim majicama. Četvrtak je bio rezerviran za pravljenje kućica od kutija šibica. Pravili smo naš dom, našu obitelj. Posljednji dan bio je najsladši, jer smo imali »slatki dan«. Svatko od nas pravio je kolač, te smo se međusobno častili i imali tombolu.

Lucija Vukov

OŠ Ivan Milutinović, Subotica: Dječji tjedan je bio pun zanimljivih aktivnosti. Učenici su posjetili kazalište i kino, crtali u školskom dvorištu, išli u ZOO vrt. Đaci su se najviše obradovali školskom krosu, jer su imali prilike natjecati se među sobom. Priredbom u kojoj su sudjelovali učenici ove škole i djeca iz vrtića *Marija Petković*, obilježen je prijem prvašića u Dječji savez Srbije.

OŠ Vladimir Nazor, Đurđin: Prvi dan Dječjeg tjedna započeo je ukrašavanjem ulazne staze u školu. Učenici nižih razreda su kredama u boji oslikavali asfalt ispred i oko škole. Sudjelovali su i u pripremi kolača, kojima su se počastili skupa s učenicima viših razreda. Učenici su pohvaljeni diplomom za pripremanje kolača.

OŠ Ivan Goran Kovačić, Sonta: Već nekoliko godina se u OŠ *Ivan Goran Kovačić* u Sonti u prvom punom tjednu listopada mnogim aktivnostima obilježava Dječji tjedan. Tako su prvaši u drvoredu ispred škole, na mjestu osušene breze, zasadili »drvo generacije«, šarenolisti javor. Istoga dana ostali učenici su organizirali sajam, na kojem je prodano puno njihovih uradaka. Organizirana je i maskarada, a opći dojam je da su najbolje maskirani bili učenici 6. a razreda. Priredjena je i predstava *Skriveno blago* u izvedbi glumaca kazališta iz Indije, a posljednjeg radnog dana na nogometnom stadionu je organiziran kros.

OŠ Ivo Lola Ribar, Plavna: U okviru Dječjeg tjedna održana je priredba u povodu prijema prvaka u Dječji savez. Nakon prijema, uslijedilo je natjecanje u nogometu.

OŠ Sveti Sava, Subotica: Dječji tjedan u OŠ *Sveti Sava* je bio veoma uzbudljiv. Prvi dan smo upriličili priredbu za nove članove Dječjeg saveza. Djeca se vole maskirati i na trenutak biti princeze, super heroji i sve što mašta može zamisliti, pa smo drugi dan imali maskenbal. Lude frizure smo pravili u srijedu, a posljednja dva dana crtali i išli u kazalište. Jedva čekamo sljedeći Dječji tjedan i nova uzbuđenja.

OŠ Matija Gubec, Tavankut: U povodu Dječjeg tjedna, u OŠ *Matija Gubec* u Tavankutu učenici su svakodnevno sudjelovali u raznim aktivnostima i radionicama. Jedna od tih bila je radionica *Jesenske maštarije*, gdje su učenici od jesenskih plodova voća i povrća pravili razne igračke i figure. Učenici su bili veoma kreativni, a svaka slobodna sekunda je poslužila da se neka voćkica i pojede.

OŠ Aleksa Šantić, Vajska: U organizaciji Crvenog križa djeca iz Vajske sudjelovala su u utrci *Za sretnije djetinjstvo*.

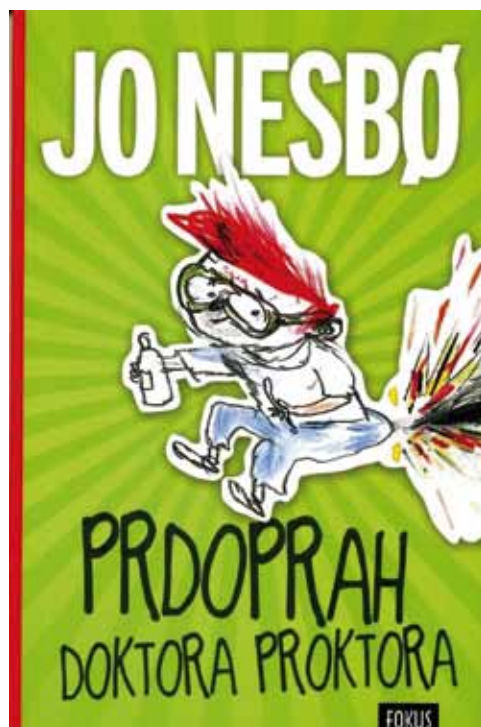
Jo Nesbø:

PRDOPRAH DOKTORA PROKTORA

Bila jednom jedna divna princeza koja je živjela u palači okruženoj ogromnim vrtom s najljepšim ružama i orhidejama.

Ali ovo je jedna posve druga priča. U njoj se, naprotiv, radi o prdežu.

Ne o onakvom malom puzavcu kojeg lukavo ispustiš pod satom matematike tako da nitko ne primijeti. Nipošto. Ovdje se radi o pucnju iz topa, o prdežu koji progori rupu na hlačama i šalje male dječake u svemir - i natrag. I u njoj se još malo radi o zločestim blizancima, mongolskim vodenim voluharicama, dugačkim pudinzima od karamele i još dužim udavima. No, najviše od svega u njoj se radi o tome što se događa kad se majušni Mrva s vatreno-crvenom kosom useli u Topovsku ulicu i sretne Lisu i gotovo ludog profesora jednog suncem okupanog dana, malo prije 17. svibnja.

STIHOVJPCI

Kiša, vjetar... pa što onda?!

Mijenja se vrijeme, sve je manje sunčanih dana, ali mene to ništa ne brine. I jesen i zima mogu biti lijepi, ako dopustimo sebi to vidjeti.

Miris magle

Šapuće lišće žuto i smeđe:
»Danima sunce vidamo rjeđe,
sitna nam kiša obraze kupa,
jesen na vrata lagano lupa.
S brda će vjetar uz fijuk sići,
pa će nas redom u vrtlog dići.
Gole će bez nas ostati grane,
vidjet će samo crne se vrane,
no dok dunja žuta miris svoj pušta
zamirisat na nju i magla će gusta.»

Tatjana Pokrajac-Papucci

Na slovo, na slovo B

Otkrij što znači ova rečenica:

Birtaš Bozo ima teško brime: njegova brimenita snaš Bara još malo dana broji. Banbadava ga bodre svi bečari koji banče u njegovom bircu da će sve biti dobro. Ona u bolnici, a on ko da je bengav: čim svane, obuče bolondoš i obuče bakandže, pa ide na Bunarić molit Blaženu Divicu Mariju. Brine se za svoju bajnu Baru i bebana, kojeg čeka.

BIRTAŠ – krčmar, gostioničar

BOZO – muško osobno ime, skraćeno od Ambrozije

BRIME – 1. zavežljaj; 2. teret, teškoća, nevolja, muka

BRIMENIT – 1. koji je trudan, noseći (o ženi), 2. koji je opterećen nedaćama i teškoćama

BARA – žensko osobno ime, skraćeno od Barbara

BANBADAVA – uzalud, bez ikakve koristi

BODRIT – poticati, sokoliti koga

BEČAR – 1. veseljak; razuzdan, raskalašen čovjek; nestašni momak; 2. (u prenesenom značenju) tat, kradljivac (sitnijih predmeta)

BANČIT – pijančiti

BIRC – gostionica, krčma

BENGAV – koji je krhka zdravlja, bolešljiv

BOLONDOŠ – dio muške zimske odjeće; kratki kaput od težeg sukna, zakopčava se pod grlom, bez rukava

BAKANDŽE – teške vojničke cipele, cokule

BAJAN, BAJNA, BAJNO – zanosan/na/no, koji/a/e osvaja/privlači

BEBAN – muškić, muška beba

V. H.

Napiši značenje svojim riječima:

Piše: Vladan Čutura

HRVATSKI JEZIK

KOJA TI JE NAJDRAŽA BOJA? MENI CRVENA!

Voliš li se igrati bojama? Voliš li **bojiti** slike, koristiti boje u svojim bilježnicama?

Ako misliš kako se lijepo igrati i **bojati** slike, nemoj! Nemaš se čega bojati ☺ osim pogreške u pravopisu i pravogovoru.

Glagol **bojati** (kad pričamo o bojama) ne pripada hrvatskom standardnom jeziku, njegova je uporaba karakteristična za dijalekte i razgovorni stil.

Glagol **bojiti** pripada hrvatskom standardnom jeziku. Present mu glasi: bojim, bojiš, boji, bojimo, bojite, boje.

Riječ boja k nama je došla iz turskoga jezika. Prije toga su Hrvati u tome značenju vjerojatno upotrebljavali riječi mast i(li) mastilo.

Kako glasi glagolska imenica od glagola bojiti (npr. bojiti crtež)? _____

Kako glasi glagolska imenica od glagola bojati se (npr. bojati se netočnog odgovora)? _____

Zovem se **Teodora Dožai**.

Pohađam 3. razred OŠ *Pionir* u Žedniku.

Živim s tatom Vinkom (44 god.), mamom Valerijom (44 god.), sestrama Anamarijom (16) i Nikoletom (23), te bratom Danielom (7).

Kad porastem bit ću frizerka.

VOLIM crtati, bojiti, roniti i čitati knjige.

NE VOLIM engleski, svađati se (tučnjave).

Poznata sam po slatkim osmijehu.

Omiljena knjiga mi je *Pepeljuga*.

Omiljena pjevačica mi je Severina, a grupa Lexington.

Omiljeni predmeti u školi: hrvatski jezik, srpski jezik, likovna kultura.

Najbolja prijateljica mi je Mirela S.

Volim se igrati s drugaricama skrivača, vije. Hrcko mi je baš zabavan i zanimljiv i volim crteže u njemu.

Poruka za kraj: Sve na svijetu prolazi kao val, ali jedno ostaje – (Hrcko) prijateljski zagrljaj.

Želim još reći kako živim na salašu, imamo puno ovaca i volim pomagati majci. Po Hrcku pozdravljam sve prijatelje.

LISTOPADSKA ZRNCA...

Mjesec listopad je sasvim naočit mjesec, i to po jednoj molitvi kojom su »obučeni« svi njegovi dani, kao i ova naša stranica. Puno lijepoga o toj molitvi sigurno već znaš.

Riješi i oboji ovaj slikoviti zadatak tako što ćeš u zrnca upisati slova traženih riječi na brojevima označenih mjesta. Potom oboji zrnca zadanim bojama.

- 1 – riječ koja se izgovori na kraju svake molitve
- 5 – njoj je upućena ova molitva, nju se zaziva riječju »zdravo«
- 11 – na početku molitve njega se poljubi
- 15 – moli se na prvo zrnca do križa
- 21 – otajstva te molitve govore o radosnim događajima
- 28 – molitva kojom se završava desetina, slava...
- 31 – otajstva te molitve oslikavaju žalosne trenutke
- 38 – poznati naziv ove molitve
- 45 – otajstva te molitve prikazuju slavne istine

Na prazna mjesta upiši slova iz kružića koja su označena danim brojevima. Tako ćeš dobiti manje poznati naziv ove lijepe molitve.

12 30 31 37 39 42 9

Želim ti da jako zavoliš krunicu i da ju često moliš sa svojom obitelji.

Rode

sretan vam put!

Rode su jedna od najomiljenijih i najpoznatijih europskih vrsta ptica. Njihov dolazak i odlazak najavljuje smjenu godišnjih doba, a ljudi ih povezuju i s prinovom u obitelji.

Roda je velika ptica močvarica dugog vrata i nogu, s dugim šiljatim crvenim kljunom. Glava, vrat i tijelo su bijele boje, dok je dio krila crne boje, što se dobro vidi kada leti. To su teške ptice sa širokim rasponom krila do 2 metra. Postoji 19 vrsta roda, a većina njih su ptice selice.

Najviše su aktivne danju i jako su zimogrožljive. Kada pada kiša ili naglo zahladi, one podignu jednu nogu među perje da bi smanjile površinu tijela izloženu hladnoći ili guraju glavu pod krilo.

Rode nemaju vokalni organ za proizvodnju zvuka i zato su nijeme. Klepetanje kljuna je važan način komunikacije među rodama, a zvuči kao udaranje štapom o štap.

Hrane se sitnim glodavcima, žabama, insektima i glistama. Životni vijek roda je oko 30 godina, a u zatvorenim uvjetima mogu živjeti i 40 godina.

Zbog razvoja industrije i nestanka pogodnih staništa gdje se mogu razmnožavati, broj roda u Europi danas je u opadanju. Zato je roda uvrštena među ugrožene i zakonom zaštićene vrste.

U Hrvatskoj se 24. kolovoza obilježava kao Dan roda kako bi se upozorilo na broj njihova opadanja zbog nestanka prirodnih staništa.

Rodino gnijezdo

Rode grade jedno od najvećih i najtežih gnijezda. Od srednjeg vijeka europske bijele rode grade gnijezda na građevinama ljudi. Može ih se vidjeti na krovovima, crkvenim tornjevima, dimnjacima, telefonskim stupovima, zidinama, stogovima sijena i za njih posebno postavljenim tornjevima s podlogama. Rode se u svoje gnijezdo ili njegovu blizinu vraćaju svake godine. Mladi se pokušavaju vratiti blizu mjesta gdje su bili rođeni - čak postoje gnijezda koja se neprekidno koriste nekoliko stotina godina.

Nakon gniježđenja, formiraju se jata roda koja odlaze na jug na jesen.

Seoba roda

Zima je za rode nepovoljno razdoblje, ne izravno zbog hladnoće, nego zbog nedostatka hrane.

Prve rode na jug Afrike stižu u listopadu, a one koju su se zadržale, tek u prosincu. Za razliku od većine ptica koje instinktivno znaju put do zimovališta i pronalaze ga bez pomoći roditelja, mlade rode ne znaju put nego ga uče seleći se s odraslima.

Rode uglavnom lete u jakim zamasima, jedreći u zraku. Na taj način štede energiju, ali su im za to potrebne tople zračne struje. Za samo 23 dana prevale oko 7000 kilometara, a pri tome ne obnavljaju izvore energije. Istraživači su privezali rodama na grudi osjetljive radio aparate, pomoću kojih su dobili podatke da rode spavaju u letu, tako što svoju glavu polažu na krilo. Svaka roda spava deset do petnaest minuta, ali joj je to potpuno dovoljno da povрати snagu za nastavak leta. Rode lete u jatima u obliku klina. Pojedinačno jato roda koje se sprema za spavanje odlazi u sredinu velikog jata da tijekom leta ne izgubi orijentaciju. Let jata koje spava odvija se po sluhu i rode koje spavaju čuju kroz san krike ostalih budnih roda i tako se orijentiraju u letu. Kada jato roda odspava i odmori se, ono odlazi na neko mjesto u velikom klinu jata, često na čelo klina, a na njegovo mjesto dolazi drugo jato na koje je došao red za spavanje.

Povratak na gnjezdišta znatno je brži, jer se rode žure što prije doći i što prije zauzeti stara gnijezda. Ako je put prošao bez većih nepogoda, sve rode dolaze krajem ožujka, zauzimaju gnijezda, pare se i nesu jaja. Sa zimovanja se prvo vraćaju mužjaci, a nekoliko dana kasnije stižu i ženke. Dok se ženka ne vrati, mužjak vrijedno skuplja grančice, krpe, papir i drugi materijal, kako bi zajedno popravili i uvećali gnijezdo u kojem su proveli prethodnu sezonu. Kada i ženka doleti, mužjak joj poželi dobrodošlicu. On širi krila, isteže vrat i vrti glavom, na što mu ženka odgovara istim pokretima.

Nekada je dolazak roda u proljeće predstavljao pravu svetkovinu za stanovnike, jer je označavao nastupanje toplih dana.

Zašto rode nose djecu?

Za kraj recimo nešto o mitovima koji prate rode, među kojima je najpoznatiji onaj o nošenju djece. Budući da je poznato kako bijele rode poput ljudi imaju roditeljske uloge, a svoja gnijezda često grade na dimnjacima, kako bi se radoznaloj djeci objasnilo kako nastaju djeca, izmišljena je priča da ih donose rode koje ih ubacuju kroz dimnjak.

Srdan Stojanović, V., OŠ »Ivo Lola Ribar« Plavna

Barbara Piuković, III. h, OŠ »Matko Vuković« Subotica

Marija Stantić, III. b, OŠ »Vladimir Nazor« Đurđin

Andrea Gilice, II., OŠ »Pionir« Žednik

Rebeka Edeš, III. a, OŠ »Bratstvo-jedinstvo« Bezdan

Marina Mišković, IV., OŠ »Aleksa Šantić« Vajska

Marijan Rukavina, I. c, OŠ »Ivan Milutinović« Subotica

Manuela Šimon, I. h, OŠ »Sveti Sava« Subotica

Sava Mačkai, II. a, OŠ »22. oktobar« Monoštor

David Kozma, IV. h, OŠ »Matko Vuković« Subotica

Ivan Dulić, II. a, OŠ »Matija Gubec« Donji Tavankut

Katarina Nemeti, II. a, OŠ »Ivan Goran Kovačić« Sonta

Snežana Marković, IV., OŠ »Moša Pijade« Bački Brijeg

Anita Sudarević, III. c, OŠ »Ivan Milutinović« Subotica

TAMBURA

Draga djeco, pošto smo vam već približili puno sportova, odlučili smo promijeniti tematiku i predstaviti vam glazbene instrumente i neke tajne glazbe.

Kako Subotica već 147 godina ima glazbenu školu, mnogi od vas je i pohađaju, u njoj se rađa puno, manje ili više dobrih glazbenika. Kojim instrumentom početi, pitanje je bilo, a odgovor je – TAMBURA. To je instrument koji znaju svirati mnoge tate i mame, pa čak i majke i dide, instrument koji se puno koristi na ovom podneblju.

Tambura je tradicijski narodni tržački instrument. U XV. stoljeću došla je među nas. Njeno je ime nastalo od dviju riječi – **tam**, što znači žica, i **bure** – kutija. Seobom Bunjevaca i Šokaca iz Bosne, prenesena je u Slavoniju i Bačku.

Stare tambure imale su 2 ili 3 žice, a današnje imaju 4 žice, od kojih su neke duple. Ima tri dijela, trup – korpus, vrat i glavu. Gornja daska je od tvrdog drveta s otvorima – rupicama, jednom ili više, gdje trzalica okida žice. Na vratu su postavljeni pragovi (prečnice od čelične žice, koje označuju mjesto gdje se pritiskom srca dobiva određeni ton. U glavi tambure postavljene su čivije koje zatežu žicu i pomoću kojih se tambura štima. Trzalica je neophodna alatka svakog tamburaša. Svaki dobar tamburaš trudi se priskrbiti trzalicu od kosti (roga), ali ima i plastičnih trzalica. O veličini tambure ovisi i veličina trzalice.

Znate li koje sve vrste tambure postoje? Prim (bisernica), A basprim (brač), E basprim (brač), čelo, kontra i bas (berda, begeš).

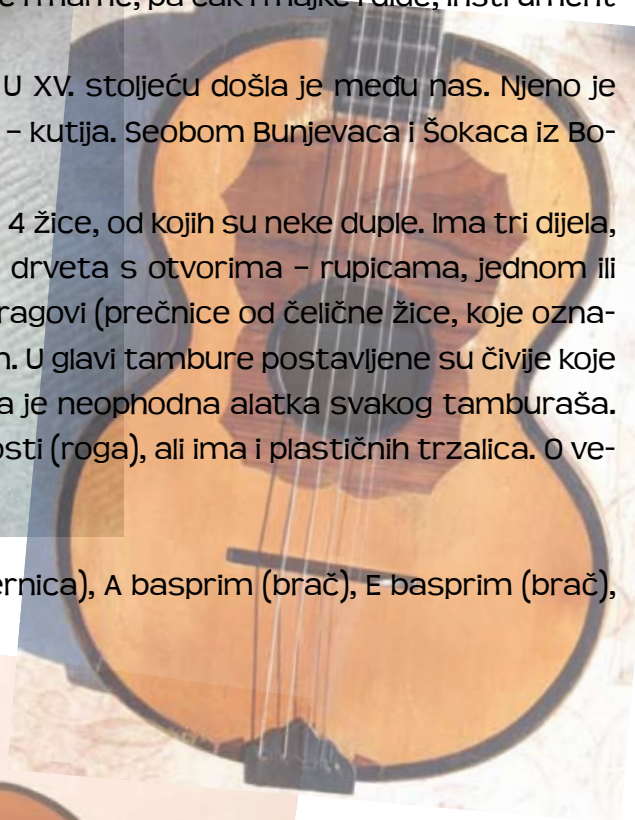
PRIM - E, H, Fis, Cis

BASPRIM - A, E, H, Fis

ČELO - A, E, H, Fis

KONTRA - E, H, Gis, E

BAS - A, E, H, Fis

Priredila: Marina Pluković

JOŠ PET DANA DO KRAJA KVIZA

Online upitnik za Putovanja do znanja

5, 4, 3, 2, 1 i kraj. Preostalo je svega još pet dana do kraja Nacionalnog kviza za poticanje čitanja »Putovanja do znanja«. I previše, jer za popunjavanje on-line upitnika na mrežnoj stranici Knjižnica Grada Zagreba dovoljno vam je i 5 minuta. Stoga, ako još niste, potrudite se to napraviti, jer nagrade su više nego vrijedne.

Iz Gradske knjižnice Subotica podsjećaju što je sve potrebno za sudjelovanje u kvizu:

1. od literature poslužite se sljedećim knjigama i on-line izvorima:

Jasna Bagić Ljubičić: Mali fizičar

Milan Sikirica: 77 kuhinjskih pokusa

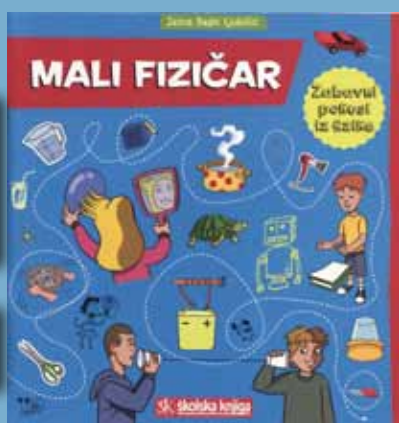
On-line enciklopedije i on-line leksikon Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža:

Hrvatska enciklopedija, Proleksis enciklopedija i Hrvatski obiteljski leksikon, kao i

E-škola fizika - E-škola Hrvatskog fizikalnog društva

2. potom do 28. listopada popunite online upitnik na <http://www.knjiznica.hr/kviz/>

i GOTOVO!!!!!!

Jednostavno, zar ne?!

A onda vam preostaje samo čekanje, jer najprije se u Zagrebu izvlače dvije osobe koje su pod imenom Gradska knjižnica Subotica popunile upitnik. To su dvije glavne nagrade, kao i do sada, putovanje u Zagreb na završnu priredbu koja će biti 12. studenog u kinu Europa, gdje će biti priređene posebne svjetlosne avanture nazvane Alkemija svjetla = Iskra života. Naravno, dobitnici će posjetiti i čuveni Sajam knjiga Interliber. U Subotici će biti izvučeno još 15 utješnih nagrada.

Samo ako popunite on-line upitnik možete biti potencijalni dobitnik. Do tada uživajte u knjigama i on-line izvorima.

B. I.

HRCKOVI DETEKTIVI

Odgovor iz prošlog broja

Hrvatska glazbena udruga
»Festival bunjevački pisama«

Nagrađeni

Lea Vojnić Purčar, II. h,

OŠ »Matko Vuković« Subotica

Mihaela Stuparić, IV. b,

OŠ »Bratstvo – jedinstvo« Bezdan

Karlo Kujundžić, I. 4, OŠ »Matko Vuković« Subotica

Mateja Likić, IV. a, OŠ »Ivan Goran Kovačić« Sonta

Helena Holpert, II. a,

OŠ »Bratstvo – jedinstvo« Bezdan

Marija Šarčević, VI. h, OŠ »Matko Vuković« Subotica

Petra Vojnić Tunić, II. h,

OŠ »Matko Vuković« Subotica

Aleksandar Vojnić Purčar, III. h,

OŠ »Matko Vuković« Subotica

Lea Molnar, I. 4, OŠ »Matko Vuković« Subotica

Iva Molnar, III. h, OŠ »Matko Vuković« Subotica

Nagradno pitanje

Koliko žica imaju današnje
tambure?

KUPON

Odgovor:

Ime

Prezime

Adresa

Mjesto

Škola

Razred

Zlatna harfa

U subotu, 10. listopada, održana je 29. po redu »Zlatna harfa«. Subotička biskupija je čast domaćina dodijelila župi sv. Pavla iz Bača, na čelu s vič. Josipom Štefkovićem.

Na susretu se okupilo 15 župnih zborova iz cijele biskupije. Kako to po starom dobrom običaju biva, sveta misa sve nas je duhovno okrijepila, povezala u molitvi i zajedničkoj pjesmi, učinila da jedni druge pogledamo, osmotrimo, doživimo. Ali, djeca ne vole duge govorancije, nego dinamične i jasne poruke. Takvu jednu kratku i mudru poruku darovao nam je domaćin u pridici, približivši nam važnost susreta s Gospodinom. Iza mise slijedila je okrepa u župnom dvorištu, djeca su dobila sendviče i sokiće. Oko podneva započeo je glavni dio u kom su svi sudionici pjevali izabranu pjesmu na temu ovogodišnje harfe »Radujmo se u Gospodinu«. Zborovi su se predstavljali s više ili manje glazbene čarolije, pratnje više instrumenata, ili samo orgulja, uz ritam, dvoglasno, jednoglasno... jednom riječju maštovito u pogledu glazbenih izričaja i izbora pjesama. Bilo je lijepih pjesama koje su sva djeca podržala u publici, ali bilo je nekih koje se ne čuju često. Sloboda izbora bila je široka, a zborovođe su na različite načine osmislili prikazivanje pjesme, glazbenu pratnju, izgled izvođača.

Nastupili su ovim redoslijedom: domaćini Bač i Plavna, Sv. Marko - Žednik, Bajmok, Sv. Juraj Subotica, Vajska i Bođani, vrtiči Marija Petković - Sunčica i Biser, katedrala sv. Terezije Avilske Subotica, Mala Bosna, Selenča, Sv. Križ Sombor, Đurđin, Sv. Križ Subotica, Isusovo uskrsnuće i Tavankut.

Koliko djeca vole slaviti Gospodina pjesmom, pokazala su i ove godine na »Zlatnoj harfi«, a Bogu su sigurno drage sve njihove molitve i pjesme. Zato ih podržimo i dajmo im mogućnosti da sazrijevajući u ljude, pjevaju i slave Gospodina.

M. Piuković

Dječji tjedan

Dječji je tjedan posvećen djeci na nešto drukčiji način od svih ostalih tjedana tijekom radne školske, odnosno vrtićke godine. U vrtiću je ove godine bilo zanimljivo. Listopad je mjesec u kojem su već novi vrtićanci naviknuli na život i rad u vrtiću, pa su spremni za odlazak u posjete i na neka zanimljiva događanja.

Ove godine djeca iz vrtića *Marija Petković Sunčica* i *Biser* posjetila su djecu iz vrtića u Maloj Bosni, koja također pohađaju vrtić na hrvatskom jeziku. Dobri domaćini organizirali su *varošćanima* zanimljivo prijedopodne na selu. Djeca su šetnjom kroz selo vidjela mnoge radne strojeve za njivu, domaće životinje, a na salašu **Branka Vujića** imali su prilike hraniti koke, purice, guske, patke, biserke (morke), pa čak i jednu ovcu i konja. Oduševljeni prirodom i životinjama, vratili

smo se u vrtić domaćina, gdje su se djeca poigrala i razmijenila iskustva i znanja iz vrtića. Gosti su obećali domaćinima uzvratni posjet gradu. Ovo druženje, od domaćina, a i od gostiju, iziskivalo je pripreme i radost u kojima su uživala i djeca i odgojitelji. Druženje u *varoši* dogovoreno je za proljeće.

Dječji tjedan ispunili smo još nekim aktivnostima - u srijedu nas je posjetio

Plesni studio *Larisa*, gdje su nam u vrtiću male balerine pokazale kako se pleše klasičan balet, hip-hop i moderan balet. Djeca su pokretima i plesom podržala drage gošće i pokazala koliko vole pokret i igru.

Ovim putem zahvaljujemo svim odraslima koji su dobrom voljom, trudom, radom, novcem, podržali aktivnosti koje smo imali u Dječjem tjednu. HVALA!!!

M. P

Pišem pismo (i sad)...

Otkad je Sven u srednjoj školi, nekako mi je lakše. Nije meni on smetao, čak mi malo i fali sad kad se rijetko vidimo. Nekad ranije kretnem u školu kako bi išao dio puta s njim. Ipak, sad kad više nisam »onaj mlađi«, sve je drugačije.

Nemojte misliti da ću vam ispričati o čemu pišemo Kristina i ja jedno drugom. Jer, ne biste ni vi, zar ne? ;) Njeno prvo pismo je bilo tako iskreno i otvoreno, kao – duša na papiru, i lijepo i tužno. Nešto se u meni promijenilo tad, jer nikad nešto tako nisam čitao. Ne, ne mogu to opisati ni prepričati – ona je postala – moja Kristina. Točka.

Vidjeli smo se danas... Tako su joj nekako sjajile oči, ne znam je li to još od njenog virusa ili moje vrućice ili od vjetra. Nismo dugo šetali, jer i mene još bole glava i grlo i ležim. Ipak, kad je poslala sms-icu da je u blizini, nisam mogao zamisliti da ne izađem. Mama nije bila doma, pa nisam morao objašnjavati – baš sam srećković! Njena mama je pila kavu s bivšom susjedom, a mi smo prošetali po našem parkiću. Nismo dugo bili skupa, nisam joj stigao sve ispričati, ali – napisat ću joj...

U školi je uglavnom dobro, još nisu počeli ni problemi ni previše gradiva. Toliko puta se sjetim Svenovog recepta – važno je dobro startati. Zbilja, čini se da je cijeli štos u tomu. Ipak, nekako škola ide valjda sama od sebe, jer čini se, i dok učim i dok blejim i dok skejtam i dok sviram, gledam film ili igram igricu, uvijek nekim dijelom – pišem pismo...

Tin

Teen

Kad hladno - nije hladno

Baš sam

došla iz šetnje. Brrr, baš je zahladnjelo! Ipak, nije tako strašno – nešto me je grijalo u srcu. Mislim da je to zato što sam šetala s – Tinom <3.

Nemojte pomisliti da smo mi sad dečko i cura, neeee! Mislim, neću lagati: mi jesmo zaljubljeni i pišemo si pisma. Imam već četiri pisma od njega i to su mi najveće dragocjenosti! Čitam ih svaki dan, a ponekad i jutro: kad sjednem za radni stol, prvo s dna donje ladice izvadim pisma i... Srce mi zakuca k'o da je on kraj mene i gleda me svojim krasnim plavim očima! Kad pročitam prvo, malo sanjarim, pa slušam mjuzi i pjevušim, pa pišem njegovo ime raznim bojama i flomasterima, pa crtam cvjetice i srca. Znam da sam smiješna, ali tako sam ☺. Ne možete zamisliti – pisala bih mu stalno, svaki dan. Ipak, pošto se bojim da će misliti da sam šašava, uzmem dnevnik, pa pišem o njemu. Pismo – tek jednom tjedno. Dovoljno. ☺ Ali, to bude nekoliko strana i, čak i kad završim, nekako ne želim stati s pisanjem. Danas smo se i vidjeli, poslije duga tri tjedna. Prvo sam bila bolesna ja, pa onda on, pa se nismo sretali ni u školi, ni na putu, a i zadaće si nismo nosili jedno drugom, jer mama i ja sad stanujemo kod tete, što je dosta daleko od naše zgrade. Pomalo se navikavam na drugu adresu, na drugi život. Puno mi znači što moje prijateljice nisu predaleko, a Tin – ne možete ni zamisliti kako sam sretna što imam paket s tisuću sms-ica mjesečno. Sad mi zbilja trebaju. Ipak, nikome nismo rekli ništa – samo mame znaju, čini mi se. Ako se Tin složi, kazat ću curama. Neka još malo budemo – tajna. ☺

Kristina

Kviz Vojvodinu

1. Najstarija ustanova kulture u Subotici je **Gradska knjižnica Subotica**. Ona je prošlog tjedna, tačnije 13. listopada, proslavila svoj veliki jubilej. Koji je to bio rođendan?

- a) 50.
- b) 100.
- c) 125.
- d) 150.

Gradska knjižnica Subotica je vjerojatno jedina knjižnica u zemlji koja svakodnevno obavlja poslove na tri jezika (srpskom, mađarskom i hrvatskom), koji su istodobno i službeni jezici u Gradu Subotici. Za djecu koja nastavu pohađaju na hrvatskom jeziku organizirala je brojne programe i aktivnosti, o kojima često pišemo u Hrčku.

2. **Gudurički vrh**, sa 641 metar nadmorske visine, najviša je točka koje planine u Vojvodini, a i cijele Vojvodine?

- a) Vršacke planine
- b) Fruška gora
- c) Kopaonik
- d) Prokletije

Gudurički vrh je poznat i po nazivu „Krov Vojvodine”. Od Vršca je udaljen 10 km zračnom linijom. Na ovoj planini je registrirano 1.017 vrsta viših biljaka, od kojih se 7 nalazi u Crvenoj knjizi flore Srbije, kao rijetke i ugrožene vrste.

Ako ste prošli puta tačno odgovorili na sva pitanja, čekaju vas nova. No, to i nije važno, jer sve što ne znate, naučite sada.

3. Koji grad u Vojvodini je nekadašnji antički grad Sirmium?

- a) Novi Sad
- b) Srijemska Mitrovica
- c) Sombor
- d) Srijemski Karlovci

Antički grad Sirmium je bio jedan od četiri prijestolnice Rimskog Carstva tijekom razdoblja tetrarhije. Nazivan je i „slavnom majkom gradova”. Nikao je na ušću Bosute u Savu, na južnim obroncima Fruške gore u I. stoljeću. Pretpostavlja se da su ga osnovali Iliri.

4. Prije koliko godina se rodio **Ivan Antunović**, svećenik, preporoditelj i pisac?

- a) 50
- b) 100
- c) 150
- d) 200

Ivan Antunović je bio začetnik i vođa narodnoga preporoda među Hrvatima u ugarskom Podunavlju. Pokrenuo je prve **Bunjevačko-šokačke novine**. Pisao je na hrvatskom jeziku, ali je jako volio i svoju bunjevačku ikavicu. Rođen je 1815. godine u mađarskom mjestu Kumbaji, a umro 1888. u Kalači.

Točni odgovori: 1. c) 2. a) 3. b) 4. d)

Lukine ninja kornjače

Vrijeme pripreve:
5 minuta

Potrebni sastojci:

kivi
grožđe

Priprava:

Kivi očistite i razrežite na polovice.

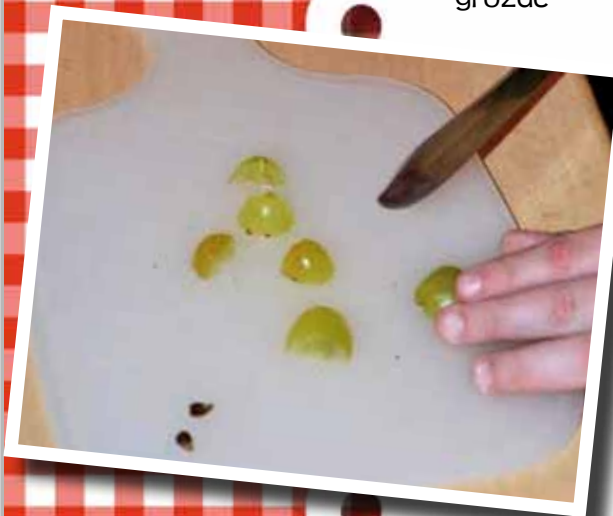
Zrno grožđa razrežite na pola i na jednu polovicu postavite sjemenke iz zrna kao oči, a od druge polovice izrežite tanki komadić za rep.

Razrežite još dva zrna grožđa na polovice.

Na tanjur složite polovice kivija, postavite glavu, četiri noge i rep.

Veoma lako i brzo, a potrebne su vam svega dvije namirnice.

Dobar tek!

Lukine ninja kornjače je za vas pripremio Luka Marjanović, učenik 3. razreda OŠ „Ivan Milutinović” u Subotici. Luka trenira plivanje i pjeva u školskom zboru i pri župi. Uz sve to jako voli kuhati.

Jeste li znali?

Kako školjke prave bisere?

Prije otprilike 4.000 godina jedan kineski ribar, da bi utolio glad, odlučio se otvoriti nekoliko morskih školjki, i tako je vjerojatno postao prvi čovjek koji je otkrio bisere! Biseri su sazdani od potpuno iste sedefaste materije od koje se sastoji unutar-nja podloga ili postava školjke - ostrige. Ostrigino tijelo je veoma nježno, a da bi ga zaštitila od ozljeda, ona luči tekućinu koja je istog sastava kao i biser i njome oblaže unutar-nost svoje zaštitne ljušture o koju se oslanja tijelom. Čim u unutar-nost školjke upadne nešto što njeno tijelo može ozlijediti, kao što je zrnice pijeska, ostriga ga odmah oblaže s nekoliko slojeva sedefaste materije kojom se oblaže i unutar-nost ljušture, pa zalutalo zrno pijeska postaje biser. Kada se sve to odigrava sasvim prirodno, biser može biti savršeno oblikovan. Čovjek je, međutim, pronašao način kako da pomogne ostrigi u pravljenju bisera: treba samo ubaciti fino zrno pijeska ili komadić sedefa u ostrigu. Poslije dvije ili tri godine, kada izvadi ostrigu iz vode i otvori je, naći će biser. Ovaj postupak se zove »gajenje bisera« i obično ne donosi tako savršene bisere kao što su prirodni.

U Japanu su, međutim, pronašli način za proizvodnju savršenih oblika »odgajanih bisera«. Materija koja potiče proizvodnju ovakvih bisera ubrizgava se neposredno u tijelo ostrige. Ovaj postupak je veoma osjetljiv i zahtijeva veliku pažnju i mnogo vještine, jer se ostrigino tijelo ne smije ni najmanje ozlijediti.

Najveći biser koji je do danas pronađen bio je dugačak oko 5 cm, s obujmom od preko 10 cm! Poznato je da su pravi biseri izuzetno skupocjeni, pa se mnogi ljudi zadovoljavaju i lažnim. Tako su Francuzi usavršili tehniku za proizvodnju lijepog umjetnog bisera; probušene staklene perle oblažu materijom dobivenom od svijetlih krljušti nekih riba, a unutar-nost perli ispunjavaju voskom.

Kinomania

Pan: Putovanje u Nigdjezemsku

Petar je nestašan dvanaestogodišnjak neodoljiva buntovničkog poriva koji mu ne pomaže u mračnom londonskom sirotištu u kojemu provodi život. No, jedne potpuno nevjerojatne noći, Petar duhom odlazi u čarobnu zemlju pirata, ratnika i vila, zvanu Nigdjezem-ska. U toj će zemlji pokušati pronaći svoje mjesto, a doživjet će najnevjerojatnije avanture i preživjeti bor-be na život ili smrt, usput tražeći istinu o svojoj majci koja ga je davno ostavila. Nakon što se udruži s novim prijateljima kako bi pobijedio okrutnog pirata, Petar otkriva svoju sudbinu - postati herojem koji će zauvijek ostati zapamćen kao Petar Pan.

Blinky Bill: Neustrašiva koala

Maleni Blinky Bill avanturist je u srcu i sanja o odlasku iz maloga grada u potrazi za nestalim ocem. Kad otkrije misterioznu oznaku koja upućuje na njegova oca, kreće na put koji ga vodi u divlji i opasni svijet. Ubrzo se sprijateljuje s Nustsyem,

koalom iz zoološkog vrta i Jackoom, nervoznim ogričastim gušterom. Skupa, progonjeni osvetoljubivom mačkom, moraju naučiti surađivati ako žele preživjeti surovu divljinu i pronaći Blinkyevog oca.

U osam smjerova pronadi i precrtaj sljedeće pojmove: TRN, GUMA, DŽUNGLA, RIJEKA, ČAMAC, GRMLJE, ŠPILJA, MORE, PLAŽA, BIKIKL, AUTO, VLAK, DUĆAN, PARK, DRVO, PTICA, DJEČAK, KRUH, SOK.

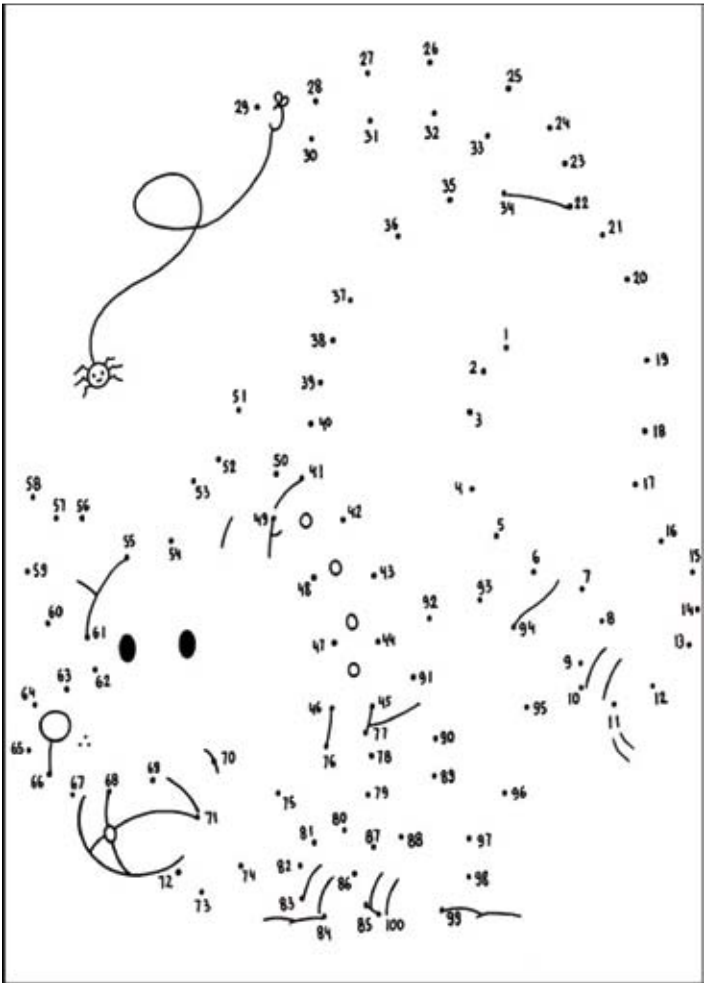
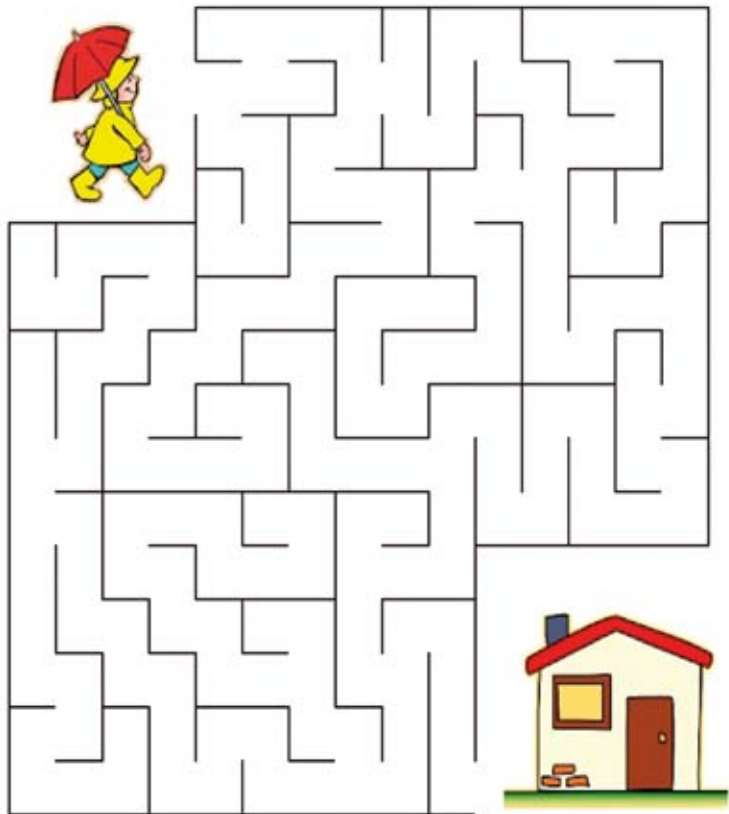
Preostala slova dat će konačno rješenje.

Rješenje upiši u kvadratiće ispod osmosmjerke.

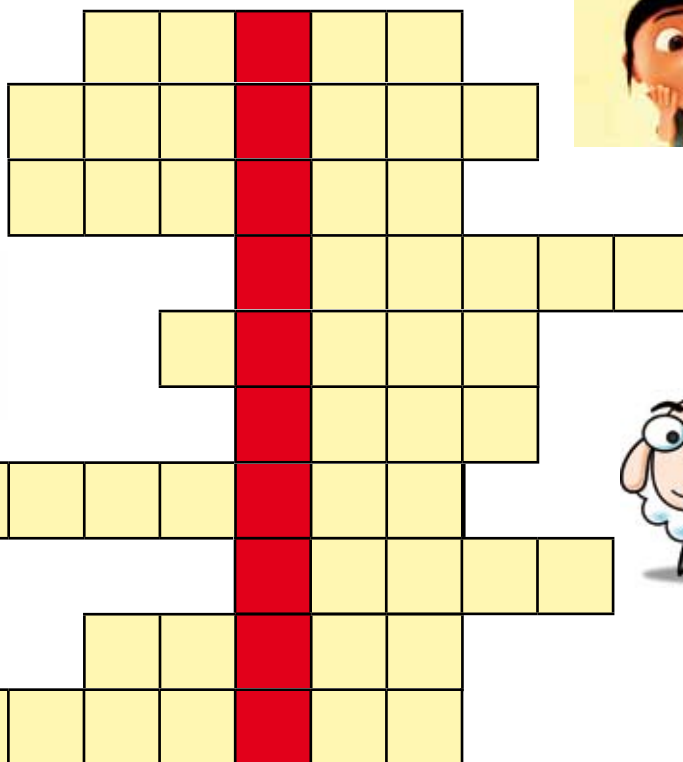

A	Ž	A	L	P	Š	K	K	O	S
L	K	I	C	I	B	P	A	V	J
A	C	I	T	P	A	O	I	L	E
H	U	R	K	K	V	Ž	P	LJ	V
E	B	E	E	R	A	A	K	A	A
N	LJ	J	D	L	R	A	M	N	Č
E	I	M	G	K	Č	U	A	A	O
R	R	N	R	E	G	Ć	M	T	T
I	U	O	J	G	U	A	C	R	U
DŽ		D	M	D	C		A	N	A

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Riješite križaljku tako što ćeš u označena polja upisati prijevod riječi na engleskom jeziku i u označenim poljima dobit ćete konačno rješenje: 1. Rijeka, 2. Žirafa, 3. Kornjača, 4. Zec, 5. Konj, 6. Djevojčica, 7. Slon, 8. Ovca, 9. Vlak, 10. Krokodil.

RIJEŠI «SUDOKU» ZAGONETKU:

Pravila: U svakom manjem kvadratu moraju biti brojevi od 1 do 9 bez ponavljanja (matematika nema veze s igrom - nema nikakvih zbrajanja, oduzimanja, množenja...). Također, u svakom vodoravnom i okomitom redu moraju biti brojevi od 1 do 9, bez ponavljanja.

7				9				
8	4		7		3	1		
	3	2				8	7	
2	7				1		9	
		8	5	2	7	4		
	1		3				6	2
	6	7				9	8	
		5	9		6		3	1
				3				7

9	1	6			8	7		
	3				6			
						9		1
		3	1	7	4			8
		1	2		9	3		
4			8	5	3	1		
7		2						
			4				1	
		4	3			6	8	9

Muke s lišćem

Tekst: Slađana
Crtao: Petar Tikvički

Pogledaj onoga. On uživa u onome što nitko ne može.

Kakve predivne boje. Jesen je najljepša.

Pusti lvicu. On ti je u svom svijetu. Mene čudi što nema žuce. Obično se ne izvlači.

Uvijek smišlja neakve gluposti. Mogao je i za ovo...

Pa možda i je mogao.

Ustvari, pogledaj ovo. Stvarno je smislio.

Hej drugari!!! Teška mehanizacija stiže. Vašim mukama je došao kraj!

Gospon' Gnjavać i ja smo ga malo preuredili i eto...

Može, ja vozim prva.

I neće ovo čišćenje lišća biti tako loše.

